

Pedagogisch beleidsplan

Pedagogisch beleidsplan

Inhoud

Toelichting	3
Inleiding	4
1.1 Visie	4
1.2 Aanmelding en plaatsing	4
1.3 Wennen en intake	4
1.4 De peuters, de stamgroep en de groepsruimte	5
1.5 De ouders	5
1.6 De leidster	6
1.7 Stagiaires of beroepskracht in opleiding	6
1.8 Vrijwilligers	7
1.9 De mentor	7
1.10 Klachtenprocedure	8
1.11 Huisregels	8
1.12 Traktaties en feesten	8
2 Verantwoorde dagopvang	8
2.1 Het bieden van emotionele veiligheid aan kinderen	9
2.2 Het bevorderen van de persoonlijke competentie van kinderen	9
2.3 Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen	10
2.4 De ontwikkeling van waarden en normen	10
3 Ontwikkelingsstimulering	10
3.1 Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)	10
<i>De Piramide-methode</i>	11
<i>Speelplezier</i>	11
3.2 Ontwikkelingsgebieden	12
4 Volgen en signaleren	14
5 De doorgaande lijn	14
6 Beleid veiligheid en gezondheid	15
7 Beeldcoaching	16
8 Evaluatie	16
Bijlage 1 Observeren en registreren	17

Pedagogisch beleidsplan

Toelichting

- 0 waar POVH staat kan ook gelezen worden Stichting Peuteropvang Heerlen
- 0 waar zij staat kan ook hij worden gelezen. Dit geldt ook voor hem/haar.
- 1 Visiedocument. Peuterspeelzalen in de 21^e eeuw” (2001) van de MO-Groep
- 2 waar ouders staat kan ook ouder, verzorger of verzorgers worden gelezen.
- 3 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen artikel 2
- 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen, nota van toelichting 2.2.a; Pedagogische doelen van Marianne Riksen-Walraven
- 5 Beleid veiligheid en gezondheid
- 6 CAO Sociaal Werk

Pedagogisch beleidsplan

Inleiding

Het doel van POVH is: *“Het stimuleren en begeleiden van de brede ontwikkeling en educatie van peuters in de leeftijd van 2 en 3 jaar, waarbij de peuters systematisch en op methodische wijze worden gevolgd in hun ontwikkeling en welbevinden, en waarbij wordt zorg gedragen voor een gerichte signalering met zo nodig verwijzing (preventie) en extra ondersteuning.”*¹

In dit algemene beleidsplan beschrijven wij hoe wij hier vorm aan willen geven. In het pedagogisch werkplan staan locatie-specifieke beschrijvingen van de verantwoorde dagopvang.

1.1 Visie

POVH biedt in verschillende wijken van de gemeente Heerlen algemene, laagdrempelige voorzieningen aan. Deze peuteropvang is zoveel mogelijk gekoppeld aan basisscholen. Hier wordt op pedagogisch verantwoorde wijze jonge peuters gestimuleerd en gevolgd in hun ontwikkeling. Eventuele achterstanden worden gesignaleerd en gericht bestreden onder meer via voorschoolse educatie.

Uitgangspunten

- Het kind en de doorgaande ontwikkelingslijn staan centraal.
- Peuteropvang en ouders² zijn educatieve partners van elkaar en ondersteunen en versterken elkaar bij de opvoeding van het kind.
- De voorschoolse voorzieningen zijn zoveel als mogelijk gesitueerd in de eigen woon- en leefomgeving van het kind.
- Elke voorschoolse voorziening van POVH is zo veel als mogelijk gekoppeld aan een basisschool.
- De peuteropvang sluit aan op de behoefte van het kind en de ouders. Aan de andere kant sluiten ze aan op de maatschappelijke vraag en de behoefte aan adequate voorschoolse educatie.
- De peuteropvang en de onderbouw van de basisschool werken op inhoudelijk vlak nauw met elkaar samen.
- Achterstanden bij peuters op ontwikkelingsgebieden worden zo vroegtijdig mogelijk gesignaleerd en aangepakt.
- In de peuteropvang wordt gewerkt met een voorschoolse methode;
- Bij de plaatsing van peuters in de peuteropvang hebben doelgroep peuters voorrang.
- De peuteropvang voldoet aan vastgestelde kwaliteitseisen, Wet Kinderopvang.

1.2 Aanmelding en plaatsing

Op de peuteropvang worden kinderen vanaf 2 jaar geplaatst. Inschrijving vindt plaats via de site. Als ouders ondersteuning nodig hebben, kunnen zij de inschrijving op de peuteropvang samen met een leidster invullen.

Peuters van 2,5 tot 4 jaar met een leerlinggewicht en/of die behoefte hebben aan stimulering van de ontwikkeling op het gebied van spraak/taal, rekenen, sociaal-emotioneel en/of motoriek komen met een indicatie in aanmerking voor VVE. De Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar van Meander Groep Zuid-Limburg signaleert en indiceert de doelgroep peuters vanaf de leeftijd van 1,4 jaar. POVH legt vervolgens bij de ouders een huisbezoek af om hen te stimuleren hun peuter deel te laten nemen aan voorschoolse educatie.

1.3 Wennen en intake

Tijdens de intake worden de ouders op de hoogte gesteld van de afspraken en werkwijze van POVH. Ook wordt de rol van de mentor van het kind toegelicht.

Pedagogisch beleidsplan

De eerste periode dat een peuter naar de peuteropvang komt, zal zij moeten wennen. Er zijn peuters waar de wenperiode zonder veel problemen verloopt. Er zijn echter ook peuters die een korte of langere periode nodig hebben om opgenomen te worden in de peutergroep.

Er worden met de ouders afspraken gemaakt over de wenperiode. Deze kunnen per kind verschillen. Immers niet elk kind reageert hetzelfde. Als een kind problemen heeft met wennen spreken wij met de ouders af dat de ouder langer kan blijven. Vervolgens wordt met de ouder overlegt hoie de wenperiode verder wordt afgebouwd. Als er sprake is van een wenperiode wordt dit geregistreerd in het logboek van de peuteropvang.

Er worden met de ouders afspraken gemaakt over de wenperiode. Deze kunnen per kind verschillen. (Immers niet ieder kind reageert hetzelfde) Enkele voorbeelden van afspraken die er gemaakt kunnen worden zijn: hou het afscheid kort en duidelijk of de leidster neemt samen met de ouders afscheid, er wordt bijvoorbeeld nog gezwaaid naar de ouder. Als een kind van groep wisselt, wordt, in overleg met de ouders, gekeken hoe het wennen plaats gaat vinden. In ieder geval vragen wij de ouders de eerste weken goed bereikbaar te zijn. Indien een wenperiode noodzakelijk is spreken de leidsters van de locatie dit af met de ouder.

1.4 De peuters, de stamgroep en de groepsruimte

De maximale groepsgrootte van de stamgroep bedraagt 16 kinderen met 2 leidsters of maximaal 8 kinderen met 1 leidster. Peuters van 2 tot 2,5 jaar bezoeken de peuteropvang 2 dagdelen, vanaf 2,5 jaar komen de peuters 4 dagdelen. Hierbij gaat het om een vaste verdeling van de dagdelen met zoveel mogelijk vaste leidsters. Er wordt op de peuteropvang niet afgeweken van de kind-leidsterratio.

Een uitzondering is peuteropvang 't Zonnetje. Zij hebben een maximale groepsgrootte van 12 kinderen met 2 beroepskrachten. De peuters die deze peuteropvang bezoeken komen 4 dagdelen.

In peuteropvang die over twee ruimtes beschikken kunnen groepen incidenteel worden samengevoegd als het kinderaantal per groep uit minder dan 8 kinderen bestaat.

Naast de eigen ruimten wordt soms gebruik gemaakt van andere ruimten zoals een gymzaal of een knutsellokaal. Ook verlaten peuters onder begeleiding de groepsruimte om op bezoek te gaan bij de basisschool.

1.5 De ouders

Een goed contact met alle ouders vinden wij van groot belang. De leidsters zorgen ervoor dat de ouders op de hoogte zijn van het welbevinden van hun peuter in de groep. Ook informeren de leidsters hoe het thuis gaat waardoor ze beter kunnen inspelen op de belevingswereld van de peuter.

De leidsters vinden het belangrijk dat alle ouders zich welkom en vertrouwd voelen op de groep. Daarom is er op de peuteropvang locatie veel aandacht voor dit contact.

Peuters voelen dat ouders dit vertrouwen hebben en dit helpt kinderen om zich thuis te voelen binnen de peuteropvang.

Op de locaties wordt gewerkt met Triple P en VVE Thuis.

Door VVE-Thuis gaan ouders thuis met hun peuter activiteiten doen. Deze activiteiten sluiten aan bij VVE-programma's zoals Piramide. Hierdoor kunnen woorden, begrippen en andere leerinhouden zowel op de peuteropvang als thuis aan de orde komen.

Daarnaast kan peuteropvang ouderavonden of themabijeenkomsten rondom opvoedkundige zaken organiseren. In locaties worden ouders regelmatig geïnformeerd over de projecten door een nieuwsbrief. Ook de site voorziet ouders van informatie.

Pedagogisch beleidsplan

POVH streeft ernaar dat er op alle locaties een ouderraad is. Dit is het medezeggenschaporgaan van de peuteropvang locatie. De leden (ouders) behartigen de belangen van de peuterspeelzaal bij het management/ bestuur. Zij hebben een adviserende rol t.a.v. kwaliteit.

1.6 De leidster

De leidsters vervullen een belangrijke rol binnen de peuteropvang. Zij hebben inzicht in de totale ontwikkeling van de peuter en hoe zij deze ontwikkeling kunnen stimuleren. Zij dienen volgens het pedagogisch beleid te handelen.

De leidsters zorgen voor een kindvriendelijke, veilige en uitdagende omgeving⁵. De dagindeling en structuur geven de peuters houvast. Zij zijn in staat door hun gedrag een voorbeeldfunctie te vervullen met betrekking tot het overbrengen van waarden en normen. Van leidsters wordt verwacht dat ze inspelen op de behoeften van het individuele kind en de groep.

Binnen de leidster-kind interactie is onder andere belangrijk:

- Bieden van veiligheid en bescherming;
- Ontdekken van grenzen en verleggen van wat een kind kan, wil, durft;
- Deelnemen aan en deel zijn van de dagelijkse activiteiten;
- Bewust maken en zichtbaar maken van de eigen capaciteiten van een kind;
- Hanteren van heldere en begrijpelijke afspraken en instructies;
- Consequent en dus voorspelbaar handelen. Maar ook onbekend of ontbrekend element in een bekende spelsituatie inbrengen;
- Inspelen op grapjes, humor, 'gek doen' of 'stout zijn' van een kind;
- Belonen, prijzen en complimenteren;
- Aansluiten op leermomenten voor een specifiek kind;
- Stimuleren om mee te doen;
- Aanbieden van een gevarieerd programma.

Leidsters voldoen aan de opleidingseisen zoals die in de CAO⁶ zijn geformuleerd. Daarnaast zijn zij in het bezit van een Piramidecertificaat, Speelpleziercertificaat of hebben op een andere manier een aanvullende scholing op het vlak van de voorschoolse educatie ontvangen. Het kan voorkomen dat nieuwe medewerkers nog de scholing volgen. Leidsters beschikken over het taalniveau 3F.

Leidsters worden in hun werk ondersteund door de verantwoordelijke managers en VVEcoaches. De VVE-coaches coachen de leidster en ondersteunen hen in de uitvoering van de VVE-programma's.

Opbrengstgericht werken, het vergroten van de ouderbetrokkenheid, het versterken van de kwaliteit en het werken met een kindvolgsysteem zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.

1.7 Stagiaires of beroepskracht in opleiding

Het komt voor dat er op een locatie beroepskrachten in opleiding of stagiaires zijn. Zij worden door gekwalificeerde beroepskrachten begeleid conform de afspraken van POVH of de beroepsopleiding.

Het doel van de stage is het leren van het vak van pedagogisch medewerker in de praktijk. De taken van de stagiaires verschillen en zijn afhankelijk van de opleiding en de fase waarin een stagiaire zich bevindt. Als een stagiaire aan het begin van haar carrière staat zullen de taken zich beperken tot het ondersteunen van de beroepskracht. Hierbij valt te denken aan het voorlezen van een verhaaltje, het opruimen van

Pedagogisch beleidsplan

materialen, het schillen en verdelen van het fruit, het zingen van een liedje. Later gaan zij ook activiteiten uitvoeren. Alles onder toezicht van de beroepskracht.

Nadat de stagiaires zijn ingewerkt en hebben geleerd hoe ze met de kinderen moeten omgaan, krijgen ze wat meer verantwoordelijkheden onder begeleiding van een vaste en gediplomeerde leidster. Zij staan nooit alleen op de groep. Met de stagebegeleiders worden afspraken rondom begeleiding, leerdoelen, beroepsprestaties en stagegesprekken gemaakt (zie ook het document beroeps en praktijkvorming en de informatie voor stagiaires). Als de stagiaire aan het eind van haaropleidingstraject staat, zal zij steeds meer zelfstandig activiteiten voorbereiden en uitvoeren. Te denken valt hierbij aan het uitwerken en uitvoeren van activiteiten m.b.t. het geplande thema maar ook onder begeleiding van de beroepskracht van een peuter observeren of het bijwonen van een teamvergadering. De beroepskracht blijft de eindverantwoordelijke voor de groep.

1.8 Vrijwilligers

POVH biedt vrijwilligers de mogelijkheid om werkervaring op te doen of een prettige tijdbesteding te hebben. Vrijwilligers werken altijd samen met een beroepskracht. POVH heeft in haar vrijwilligersbeleid de rechten en plichten van de vrijwilliger vastgelegd.

Tijdens de openingstijden van de peuteropvang biedt de vrijwilliger ondersteuning aan de leidsters door te helpen met groepsactiviteiten. De werkzaamheden kunnen bestaan uit bij voorbeeld: met de kinderen meespelen, voorlezen aan een groepje kinderen, helpen bij het eten en drinken geven, helpen met verschonen of toilet, helpen met het voorbereiden en uitvoeren van een project, huishoudelijke werkzaamheden, etc. Eén en ander altijd conform de dagplanning, het pedagogisch beleid én in overleg met de verantwoordelijke leidster. De beroepskracht coördineert de werkzaamheden van de vrijwilligster en draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de activiteiten en dienstverlening. Functiebeschrijvingen zijn aanwezig op het centraal kantoor van Peuteropvang Heerlen.

1.9 De mentor

Iedere peuter heeft een mentor. De mentor is een van de beroepskrachten. Zij volgt hoe de peuter zich ontwikkelt en is aanspreekpunt voor de ouders. De mentor heeft periodiek gesprekken met de ouders over de ontwikkeling van de peuter. Het eerste gesprek vindt plaats bij de intake waar ouders tegelijkertijd horen wie de mentor van het kind zal zijn.

Naast dagelijkse gesprekken met ouders vinden er 10 minuten gesprekken plaats conform de afspraken.

Ouders kunnen altijd zelf om een gesprek aan te vragen met de leidsters.

Ouders zijn verantwoordelijk voor de correcte persoonsgegevens van de peuter en telefoonnummers i.v.m. de bereikbaarheid van de ouders.

Pedagogisch beleidsplan

1.10 Klachtenprocedure

Binnen POVH doen wij er alles aan om de peuters zo goed mogelijk op te vangen zodat ouders en peuters met veel plezier de peuteropvang locatie bezoeken. Toch kan het voorkomen dat een u niet tevreden bent over de kwaliteit van de opvang. Ouders vinden het vaak lastig om hun ongenoegen te uiten bij de peuterspeelzaalleidster. Dat is jammer want pas als we weten wat u vervelend vinden kan de peuteropvang locatie de situatie verbeteren.

Iedere klacht of ongenoegen wordt serieus genomen.

Ongenoegens of klachten kunnen bespreekbaar gemaakt worden bij de leidsters maar ook bij de desbetreffende manager.

De klachtenprocedure is te vinden op de website.

Hiernaast is POVH aangesloten bij het klachtenloket.

1.11 Huisregels

Leidsters en ouders dienen bekend te zijn met de regels die de peuteropvang locatie stelt ten aanzien van allerlei zaken. Het informatieboekje is ter inzage op de website geplaatst en kan gedownload worden.

Mochten ouders niet beschikken over een computer dan wordt door de peuteropvang locatie een schriftelijk exemplaar beschikbaar gesteld.

Bij de start van de peuter in de peuterspeelzaal ontvangt iedere ouder een huisregelboekje met de specifieke gegevens van de peuteropvang locatie.

1.12 Traktaties en feesten

Er wordt aandacht besteedt aan de gebruikelijke Nederlandse feesten zoals Sinterklaas, Kerstmis, Pasen en verjaardagen. De geloofsachtergrond van de peuters speelt hierbij in principe geen rol. Verjaardagen worden gevierd wanneer ouders dit willen.

Wij vragen de ouders geen zoetigheid te trakteren maar een gezonde en kleine traktatie.

Indien ouders vanuit hun geloofsovertuiging er de voorkeur aangeven dat hun peuter aan bepaalde feestdagen of rituelen niet meedoet, kan dit overlegd worden met de leidster van de groep. Zij zullen samen met de ouders kijken hoe ze tegemoet kunnen komen aan de wensen van de ouders.

2 Verantwoorde dagopvang

POVH onderschrijft de vier voorwaarden, vastgelegd in de wet³, voor een verantwoorde dagopvang

- a) op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
- b) kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
- c) kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden
- d) kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met

Pedagogisch beleidsplan

anderen en een actieve participatie in de maatschappij de wijze waarop de emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd.

Onderstaande voorbeelden worden in het pedagogisch werkplan van de locatie verder uitgewerkt en/of aangevuld.

2.1 Het bieden van emotionele veiligheid aan kinderen

Met emotionele veiligheid wordt bedoeld: een veilige basis waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor het bereiken van andere (pedagogische) doelen. Als kinderen zich veilig voelen, als ze zich vertrouwt weten, durven ze op verkenning uit te gaan. Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een aantal vaste volwassenen in hun omgeving. Betrokkenheid, openstaan voor het kind, op de juiste manier ingaan op signalen zijn daarin de sleutelbegrippen. Maar naast volwassenen kunnen ook bekende leeftijdsgenootjes een gevoel van veiligheid bevorderen. En ten slotte kan met een duidelijk dagritme en een goede inrichting van de omgeving een sfeer van veiligheid en geborgenheid worden gecreëerd. POVH werkt met zoveel mogelijk vaste leidsters op de groep die door correcte communicatie en houding zorgen voor een band met de peuters. Peuters worden uitgenodigd zichzelf te zijn. Je bevordert daardoor een vertrouwens band en creëert een veilige situatie.

Het is beter positieve feedback te geven bij gewenst gedrag, dan straf bij negatief gedrag. Bij het gezamenlijk opruimen zijn er altijd peuters die niet willen opruimen. Door de peuters een complimentje te geven als ze opruimen gaan de naderen meestal meehelpen.

In de peuteropvang wordt gewerkt met een themaplanning en een vast dagritme.

Bij het voorbereiden van de thema's wordt rekening gehouden met het individuele kind. Leidsters bepalen vooraf welk ontwikkelingsgebied extra aandacht krijgt. De ene keer kan dit taal zijn maar vaak is er ook aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de peuter. Het aanbieden van een vaste dagindeling biedt veiligheid. Kinderen weten waar ze aan toe zijn.

Voorbeelden hiervan:

- vaste eetmomenten;
- spelinloop;
- vrij spel;
- mix en koppel.

Door het gebruik van de dagritme kaarten weten peuters wat ze op dat moment aan het doen zijn en wat er gaat komen. De dagritme kaarten worden op vaste momenten met de kinderen besproken.

2.2 Het bevorderen van de persoonlijke competentie van kinderen

Kinderen moeten hun eigen mogelijkheden, hun 'competenties' ontwikkelen. Zij moeten de kans krijgen om kennis en vaardigheden op te doen en persoonskenmerken te ontwikkelen die belangrijk zijn om goed te kunnen functioneren. Voorbeelden daarvan zijn de ontwikkeling van taal en denken, het vermogen om zelf problemen op te lossen, het ontwikkelen van creativiteit en fantasie. Door zelf iets te ondernemen en daarbij positieve ervaringen op te doen, ontwikkelen kinderen persoonlijke competenties.

In het peuteropvang wordt gewerkt in de diverse hoeken waar de peuters kunnen spelen en zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen. Voorbeelden van hoeken kunnen zijn:

- poppen/ huishoek;

Pedagogisch beleidsplan

- bouwhoek;
- voorleeshoek;
- atelier.

De peuters spelen samen met de leidsters in de hoeken. Ze worden door hen gestimuleerd door een breed en gevarieerd aanbod van speelgoed, spel en activiteiten te gebruiken. De leidsters dragen er zorg voor dat alle ontwikkelingsgebieden worden gestimuleerd (zie ook 6).

2.3 Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen

Met sociale competentie wordt bedoeld de kennis en vaardigheden die belangrijk zijn in het omgaan met anderen. Door de contacten met andere kinderen in de groep leren kinderen om te communiceren, relaties aan te gaan, zich te verplaatsen in anderen, samen te werken, conflicten op te lossen. Dit biedt volop kansen om de sociale ontwikkeling van kinderen te bevorderen.

2.4 De ontwikkeling van waarden en normen

Peuters groeien uit tot sociale mensen die zich aan de regels van onze samenleving houden. Binnen de opvoeding krijgen zij waarden en normen mee. In de peuteropvang zijn de leidsters een belangrijk voorbeeld voor de peuters met betrekking tot het overbrengen van waarden en normen. Binnen de peuteropvang gelden waarden en normen die deels vertaald zijn in regels en rituelen. Deze zijn duidelijk en begrijpelijk en door de leidsters wordt consequent (dus voorspelbaar) gehandeld. De peuters leren met deze waarden en normen, regels en rituelen omgaan. De leidsters weten dat de waarden en normen, en dus ook de regels in de thuissituatie anders kunnen zijn. Desalniettemin is het belangrijk dat de peuters ook in een andere omgeving andere waarden en normen leren hanteren.

Conflicten zijn een onderdeel van de maatschappij. Peuters verleggen hun grenzen waardoor er conflicten kunnen ontstaan. Afhankelijk van de conflictsituatie zal een leidster meteen actie ondernemen of eerst kijken hoe de peuters dit onderling zelf oplossen bij voorbeeld als een peuter speelgoed van een ander kind afpakt kijkt de leidster eerst wat er gebeurd. Als een kind echter een andere peuter bijt zal de leidster meteen tot actie overgaan. Beide peuters worden bij de hand benoemen en er wordt gevraagd aan de bijter waarom heb je dit gedaan? Het slachtoffer wordt getroost en mag vertellen dat het pijn heeft gedaan naar de andere peuter toe. Van de andere peuter wordt gevraagd om sorry te zeggen en vertelt dat bijten geen oplossing is.

3 Ontwikkelingsstimulering

Ontwikkeling staat voor groei, vooruitgang en vorming. Kinderen hebben een actief aandeel in hun eigen ontwikkeling. Kinderen willen zelf groot worden. Ze zijn van nature nieuwsgierig en actief. Door initiatieven te nemen en mee te doen, zijn ze voortdurend bezig de grotemensenwereld te ontdekken en te begrijpen. Jonge kinderen ontwikkelen zich vooral door spel. Spelactiviteiten zijn voor jonge kinderen dan ook de basis voor hun ontwikkeling. Het is de taak van volwassenen om kinderen in dit actieve proces te steunen en uit te dagen. De ontwikkeling is niet los te zien van de vier basisdoelen.

3.1 Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

In alle peutergroepen worden de VVE methoden Piramide of Speelplezier gebruikt, dus ook in de 2 jarige groepen. Voor de 2 tot 2,5 -jarigen gebeurt dat in een vereenvoudigde vorm.

Pedagogisch beleidsplan

Minimale eisen zijn daarbij:

- De prioriteit / accent ligt op regels en rituelen:

Dit is voor kinderen herkenning en daarmee veiligheid.

Dit geeft houvast en vertrouwen en de ruimte om veilig te spelen en te ontwikkelen.

- Een vereenvoudigde aanpak van geplande thema's:

Alles van het lopende thema is reeds aanwezig in de speelzaal en op een eenvoudige manier is er heel gemakkelijk aan te sluiten op de actualiteit binnen de speelzaal.

- De dagplanning en evaluatie worden ook voor de vve instroomgroep gebruikt:

Voor zowel de groep peuters als het individuele kind is het voor leidsters belangrijk om binnen de activiteitsplanning te weten **wat** je doet, **waarom** je het doet en **hoe** je het doet, dus ook voor de heel jonge peuter.

POVH gebruikt de methode Piramide en/of Speelplezier. De methode Piramide en Speelplezier behoren tot een van de methodes die gebruikt worden in het kader van Voor en Vroegschoolse Educatie. Alle ontwikkelingsgebieden komen hierbij aan bod. Door het werken met deze methodes kunnen peuters een betere start maken op de basisschool.

De Piramide-methode

De VVE-peuteropvang die werken met de Piramide-methode (gericht op 2½ - 6 jarige kinderen) zijn gebonden aan de projecten die jaarlijks aan bod komen. Jaarlijks zijn dat er minimaal 9. Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen spel op eigen initiatief van de kinderen en spel waarin de leidster gericht activiteiten aanbiedt. In het vrije deel kunnen de peuters vrij in de groepsruimte spelen. De ruimte is ingedeeld in hoeken, bijvoorbeeld een huishoek, een bouwhoek, een taalhoek en er staat een ontdektafel. In het vrije spel wordt geobserveerd of het kind een 'rijk spel' speelt. Kinderen die niet gevarieerd spelen, worden in hun spel ondersteund. In het gerichte deel wordt elke paar weken aan een project gewerkt rondom verschillende thema's uit de belevingswereld van jonge kinderen (bijvoorbeeld huis, kleding, verkeer, water, Sinterklaas). De leidster bereidt de thema's voor met behulp van projectboeken waarin voor elk thema verschillende activiteiten, liedjes en spelletjes staan beschreven. De thema's worden in vier fasen uitgewerkt: oriënteren, demonstreren, verbreden en verdiepen.

Piramide gaat ervan uit dat structuur en herkenbaarheid het leerproces van kinderen bevorderen. Daarom keren de projectthema's elk jaar op een aangepast niveau terug. De jaarprogramma's worden in samenwerking met de basisschool gemaakt.

De Piramide-methode kent een eigen observatiesysteem dat bestaat uit observatielijsten en toetsen. Met behulp van dit volgsysteem wordt iedere peuter nauwlettend in zijn ontwikkeling gevolgd.

De peuters die het reguliere Piramide-groepsprogramma niet kunnen volgen op het gewenste niveau, worden extra ondersteund door de tutor.

Speelplezier

Speelplezier is een methodiek om peuters en (kleuters) al spelend ontwikkelingsstappen te laten zetten. Speelplezier biedt handvatten om de ontwikkeling vanuit spel te stimuleren, te observeren en te registreren. Het werken met thema's (er zijn minimaal 9 thema's) volgens Speelplezier gaat uit van 3 kernpunten:

Kinderen laten spelen door ruimte te maken voor vrij spelen; door een uitnodigende speel/leeromgeving te creëren en door genoeg tijd vrij te maken voor vrij spel tijdens spelen/werken.

Pedagogisch beleidsplan

Kinderen helpen spelen door themaspel voor te bereiden, mee te spelen en gebruik te maken van getekende speelplannen.

Kinderen leren spelen door samen met kinderen geleid themaspel te spelen en dat vast te leggen in getekende speelplannen.

Speelplezier richt zich vooral op de volgende spelvormen:

- Het manipulatieve spel;
- Het verbeeldend spel;
- Het constructiespel.

3.2 Ontwikkelingsgebieden

Taalontwikkeling:

In de leeftijd tussen 0-4 jaar is een kind het meest ontvankelijk voor taal. Daarom krijgt taalontwikkeling binnen de peuteropvang van POVH veel aandacht.

We kunnen taal onderverdelen in passief en actief taalgebruik:

- passief taalgebruik: de taal die de peuter wel begrijpt maar nog niet spreekt.
- actief taalgebruik: de taal die de peuter zelf spreekt.

In het kader van het volgen van de taalontwikkeling van de peuters bezoekt een logopediste de zalen. Indien noodzakelijk worden peuters gescreend.

Taal is een middel om contact te maken, om uitdrukking te geven aan gevoelens en behoeften en verschaft toegang tot een gemeenschappelijke denkwereld. Peuters die niet of slecht (Nederlands) praten kunnen problemen ondervinden bij het maken van contact. Peuters worden gestimuleerd om te praten in de peuteropvang door kringgesprekken, zingen, voorlezen maar ook door demonstratiespel.

Sociaal– emotionele ontwikkeling

Peuters moeten kennis en vaardigheden ontwikkelen die belangrijk zijn in het omgaan en rekening houden met anderen, om emoties te verwerken en het zelfgevoel te ontwikkelen. Het bevorderen van de sociale competentie is belangrijk om in de maatschappij mee te doen.

Hiervoor bieden wij ze o.a. vrij en begeleid spel aan.

Cognitieve ontwikkeling:

Peuters leren door vele manieren: door kijken en imiteren, door uitproberen en ontdekken, door meehelpen en meedoen, door veel herhalen en door rituelen.

Bij POVH worden verschillende activiteiten aangeboden die de cognitieve ontwikkeling stimuleren. De activiteiten differentiëren in moeilijkheidsgraad, zodat er zowel voor de jongste als oudste peuters in de groep leuke en leerzame activiteiten zijn die aansluiten bij ieder kind.

POVH biedt verschillende materialen aan die de cognitieve ontwikkeling stimuleren; zoals puzzels met verschillende moeilijkheidsgraden, spelletjes zoals memory en domino, constructiemateriaal zoals blokken en duplo etc.

Tevens is er ruimte voor fantasiespel: er zijn verkleedspullen, een keukentje en andere materialen die fantasiespel stimuleren.

Door dagelijks met de peuters te lezen wordt de ontwikkeling van het denken en de taal gestimuleerd.

Pedagogisch beleidsplan

Tellen is een dagelijkse activiteit in de peuteropvang. De leidsters tellen veel met de peuters: bij voorbeeld hoeveel kinderen zitten aan de tafel, hoeveel vingers zitten er aan een hand, hoeveel bekertjes hebben we nodig. Een leuk spelletje waar peuters graag aan meedoen.

Geregeld wordt er met de peuters geknutseld. Er worden verschillende materialen aangeboden om mee te plakken, tekenen of knippen maar tevens worden kleuren en grootte van materialen hierbij benoemd. Ontdekken wat je met welke materialen kan doen is zeker zo belangrijk.

Lichamelijke en motorisch vaardigheden.

Om zich fysiek goed te ontwikkelen moeten peuters de mogelijkheid krijgen om zich voldoende te kunnen bewegen. Als peuteropvang proberen we iedere dag naar buiten te gaan. Peuters kunnen hier rennen en fietsen. Leidsters bieden beweegspelletjes aan. Bewegen is niet alleen goed om de motoriek te stimuleren maar tevens is het goed ter voorkoming van overgewicht.

Peuters kunnen steeds meer en vallen hoort hier bij. Peuters krijgen steeds meer zelfvertrouwen als leidsters hen de ruimte geven om nieuwe uitdagingen aan te gaan zoals klimmen en klauteren. Natuurlijk letten leidsters erop dat er geen gevaarlijke situaties ontstaan.

Gedurende de peuterperiode is er een ontwikkeling te zien van grof motorisch naar fijn motorisch. Op tweejarige leeftijd maken peuters grote bewegingen zoals verven op een groot vel papier. Op de leeftijd van 4 jaar is te zien dat de peuter de potlood tussen wijsvinger en duim vasthoudt en gebruik maakt van steeds fijnere bewegingen. Met regelmaat worden fijn motorische activiteiten aangeboden in de peuteropvang.

Peuters worden gestimuleerd om zelf hun jas aan te trekken en op te hangen op de kapstok. Hiermee oefen je ook fysieke vaardigheden. Het is tevens goed voor het zelfvertrouwen van de peuter. Zelfstandig dingen kunnen doen geeft een goed gevoel. Peuters worden hierin begeleidt zodat ze over deze vaardigheden beschikken als ze naar de basisschool gaan.

De leidsters worden bij het ontwikkelen van activiteiten ondersteund door beweegtrainers en beweegcoördinatoren.

Creatieve ontwikkeling:

Voor peuters is het belangrijk om te ervaren hoe materialen waarmee de peuter knutselt aanvoelen. Verschillende materialen worden aangeboden die aansluiten bij de ontwikkeling van de individuele peuter. Hierbij moet gedacht worden aan zand, water, klei, scheerschuim of vingerverf. Sommige peuters vinden het eerst nog eng om met de handen te verven maar als ze zien dat de andere peuters het ook doen willen ze het vaak zelf gaan doen..

Lezen en bewegen:

Ieder jaar wordt er aandacht besteedt aan het Voorleesontbijt, de beweegweek en de week van Laaggeletterdheid.

Pedagogisch beleidsplan

4 Volgen en signaleren

De peuters worden systematisch in hun ontwikkeling gevolgd door de leidsters. Dit gebeurt door middel van observaties, toetsen en kindbesprekingen in de teams (zie bijlage 1). Het vroegtijdig signaleren van (ontwikkelings)problemen en hier adequaat op inspelen is een belangrijke taak van de peuteropvang. Naast de dagdagelijkse gesprekken bij het brengen en halen van de peuters wordt er een aantal keren, in de twee jaar dat de peuter de peuteropvang bezoekt, een gesprek gepland om de ontwikkeling van de peuter te bespreken.

Toetsgegevens (VVE peuters) en observatiegegevens (alle zalen) worden bekeken en besproken. Bij zorgpunten worden ouders eerder geïnformeerd over hun kind en zijn er regelmatig gesprekken om de voortgang te bespreken. Zijn er acties op de opvang nodig dan wordt er een individueel actieplan opgesteld. Ook worden ouders vrijwillig verwezen naar passende hulpverlening. In dit kader werkt POVH nauw samen met verschillende organisaties. Als het nodig is(b.v. bij vermoedens van kindermishandeling), zijn de leidsters wettelijk verplicht de Meldcode in werking te stellen. Bij POVH zijn meerdere aandachtfunctionarissen.

De kindgegevens worden bewaard in een dossier. De leidsters handelen conform het binnen POVH geldende protocol Privacy. Iedere groep heeft een logboek voor de registraties. Het communicatieschrift, voor de overdracht van dagelijkse zaken, maakt hier deel van uit.

Op de peuteropvang wordt gewerkt volgens werkafspraken die in het handboek zijn vastgelegd. Ook de afspraken rond de veiligheid en gezondheid zijn hierin vastgelegd. De werkwijze rond het vier-ogenprincipe en achterwacht zijn in het beleid veiligheid en gezondheid terug te vinden. Het vier-ogen principe houdt in dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht.

5 De doorgaande lijn

Peuteropvang en basisschool vormen samen een koppel. Fysiek zijn de meeste locaties peuteropvang gehuisvest in een basisschool. Dit komt de samenwerking ten goede. Minimaal 4 keer per jaar vindt er een koppeloverleg plaats. In het koppeloverleg worden de aandachtspunten van de samenwerking besproken en afgestemd.

Alle peuteropvanglocaties werken met het voor de gehele gemeente Heerlen geldende overdrachtsformulier.

Het overdrachtsformulier is het instrument voor de overdracht van de gegevens. Daarnaast hebben de koppels afspraken gemaakt over een warme overdracht. De overdracht vindt plaats in aanwezigheid van de ouders of in ieder geval met de toestemming van ouders. Als kinderen naar een basisschool gaan die geen deel uitmaakt van het koppel worden de gegevens, observaties, toetsen, gegevens van instanties en overdrachtsformulier, aan ouders meegegeven zodat zij ze kunnen afgeven aan de basisschool die hun peuter gaat bezoeken.

Het overdrachtsprotocol is te vinden in het digitale systeem Eduscope.

Peuteropvang locaties van POVH nemen deel aan het Knooppunt van de Zorg.

POVH werkt samen met andere instellingen in het kader van de zogeheten Verwijsindex Parkstad Limburg (VIP). Als er echt iets ernstigs aan de hand is met een kind, dan moeten de instellingen van elkaar weten wat er aan hulp wordt geboden. Dat wordt dan geregistreerd in de Verwijsindex. De gebruikers van de

Pedagogisch beleidsplan

Verwijsindex weten niet wat er met het kind is, maar kunnen wel zien bij welke instellingen het kind bekend is.

6 Beleid veiligheid en gezondheid

POVH heeft voor al haar locaties op grond van risico-inventarisaties de risico's die op alle locaties voorkomen in beeld gebracht (1.4 Beleid veiligheid en gezondheid). De maatregelen wij nodig vinden, zijn in protocollen vastgelegd. Dit beleid wordt minimaal één keer per jaar in de verschillende teams en met de centrale oudercommissie besproken. Per locaties kijken de leidsters dagelijks of de afspraken voldoende zijn en of er risico's bijgekomen zijn. Dit beleid en locatie-actieplannen zijn is op de locaties in te zien.

Veiligheid

In de meeste gevallen is de peuteropvang is gehuisvest in de basisschool. Beide zijn verantwoordelijk voor de veiligheid in en om het gebouw. Als er gebreken geconstateerd worden moeten deze zo spoedig mogelijk gerepareerd worden.

Regelmatig wordt de peuteropvang locatie gecontroleerd op de geldende veiligheidseisen.

Per locatie worden de voornaamste risico's veiligheid en gezondheid beschreven. Deze actieplannen veiligheid en gezondheid liggen ter inzage bij de locatie en worden minimaal iedere 3 maanden besproken/geëvalueerd in de teamvergadering.

Nieuw speelgoed wordt gecontroleerd of het veilig is en goed schoon te houden is.

Alle leidsters zijn op hoogte van hoe te handelen in geval van nood o.a. bij brand. Er wordt geoefend om met de peuters zo snel als mogelijk buiten te komen. Ieder jaar vindt er een ontruimingsoefening plaats. Hierbij wordt gekeken hoe de ontruimingsoefening verloopt maar ook wat er nog verbeteren.

Iedere leidsters is in het bezit van een geldig BHV diploma inclusief EHBKO.

De leidsters zijn op de hoogte van het calamiteitenummer en kunnen ten allen tijden 112 bellen.

Iedere peuteropvang locatie beschikt over een EHBO-doos die 1 keer per half jaar wordt gecontroleerd, aangevuld en materialen worden eventueel vervangen.

De EHBO-doos wordt 1 keer per jaar vervangen door een externe organisatie.

Hygiëne

De peuteropvang locatie wordt 1 keer per week schoongemaakt door een extern schoonmaakbedrijf. Het meubilair en speelgoed wordt volgens een schema door leidsters al dan niet met ouders schoon gemaakt.

Leidsters vervangen elk dagdeel de hand, thee en vaatdoeken.

Er wordt gebruik gemaakt van snoetenpoetsers en vochtige reinigingsdoekjes. Na het plassen en voor het eten worden de handen gewassen.

GGD

Eén keer per jaar vindt er een onaangekondigde inspectie van de GGD plaats. Het rapport van deze inspectie is te vinden op de website van POVH.

Op iedere peuteropvang locatie een lijst met kinderziektes aanwezig. De peuteropvanglocaties kunnen via de website van de GGD meer informatie inzien over kinderziektes. Hierin zijn de symptomen van de ziektes beschreven en hoe te handelen. Tevens weet de peuteropvang locatie welke infectieziekten gemeld moeten worden bij de GGD. Op die manier heeft de GGD de mogelijkheid om in een zo vroeg mogelijk stadium maatregelen te nemen om verdere verspreiding van infectieziekten tegen te gaan, zowel binnen de peuteropvang locatie als daarbuiten.

Pedagogisch beleidsplan

7 Beeldcoaching

In het kader van deskundigheidsbevordering krijgen alle leidsters beeldcoaching. Beeld coaching is een krachtige vorm van coaching. Centraal staat de dialoog over de gemaakte video-opname. Het begint met goed kijken van leidster en coach naar de opname en wordt gekoppeld aan allerlei kennisgebieden van de leidster. Bijvoorbeeld: hoe bied ik de activiteit aan, hoe is mijn pedagogisch/ didactisch handelen, hoe kan ik dit probleem oplossen en is de gekozen oplossing de juiste? Ik heb een drukke groep hoe pak ik dat aan? Ook de zorg voor de doelgroepkinderen is van belang; waar liggen de behoeftes van de kinderen en heb ik het juiste activiteitsaanbod? Dit kind heeft nadere hulp en zorg nodig, hoe ondersteun ik de peuter en de ouder? Door middel van beeld kun je nadenken over je handelen, je motieven en wat je tot stand wilt brengen. Nu kun je dit allemaal wel met elkaar bespreken, maar als je concreet beeldmateriaal hebt dan is dit zeer verhelderend.

De VVE coach zal inspringen op vraag van de leidster. Dus is er een vraag of is er een knelpunt in het werk met de groep of een individueel kind, dan kan de coach gevraagd worden om te ondersteunen door middel van video -opnames en deze te bespreken. Dit alles gebeurt binnen de veilige setting van de peuterspeelzaal. Beelden worden ook alleen besproken tussen VVE -coach en leidster, maar kunnen mits relevant ook binnen teamverband gebruikt worden.

Het kan voorkomen dat beelden die gemaakt zijn gebruikt worden in de training beeld coaching van de VVE coach. Uiteraard alleen met toestemming van de leidster die gefilmd is.

Beeldcoaches hebben een nadrukkelijke beroepsethiek, handhaving van het privacy reglement en een zorgvuldige werkwijze.

Ook als leidster is het mogelijk de camera eens een keer ter hand nemen. Dit om aan de coach, de manager of ouder met beeld (een gefilmde situatie) duidelijk te maken wat je als leidster bedoelt.

8 Evaluatie

Dit pedagogisch beleidsplan wordt minimaal één keer per jaar besproken met de oudercommissies. Op de locaties staan onderdelen van dit plan en het pedagogisch werkplan op de agenda van iedere teambespreking. Beide plannen staan in hun geheel ook minimaal één keer per jaar op de agenda. Het veiligheid- en gezondheidsplan wordt jaarlijks met de oudercommissie en met de medewerkers besproken. Onderdelen zullen met grotere regelmaat worden besproken.

Bij veranderingen, b.v. andere ruimte, andere groepsamenstelling, wordt gekeken of de pedagogische plannen en het beleid op gebied veiligheid en gezondheid nog voldoen. Is dit het geval dan worden de plannen bijgesteld. Ook kunnen de besprekingen altijd tot aanpassing leiden.

Pedagogisch beleidsplan

Bijlage 1 Observeren en registreren

Voor alle locaties wordt het peutervolgsysteem van Cito gebruikt, met de toetsen Taal voor peuters, Rekenen voor peuters, en de Peuterobservatielijst.

Rekenen en taal worden getoetst op leeftijd	P1 van 3 t/m 3 jaar en 6 maanden
	P2 van 3 jaar en 6 maanden tot 4 jaar
Rekenen	Deze toets wordt twee keer afgenomen (P1 en P2).
Taal	Deze toets wordt twee keer afgenomen (P1 en P2).
Lichaam en kleur	Handmatig afnemen en niet opgenomen in digitaal LOVS systeem.
Peuterobservatielijst	(Eduscope) Deze lijst wordt <u>minimaal</u> drie keer in de gehele peuterperiode afgenomen (vaker indien nodig / wenselijk).
	Moment 1: Peuter is drie maanden op speelzaal en voelt zich veilig
	Moment 2: Logisch inplannen tussen moment 1 en 3
	Moment 3: Peuter is ongeveer 3 jaar en 10 maanden
	(Eduscope) Deze lijst wordt <u>minimaal</u> twee keer in de gehele peuterperiode afgenomen (vaker indien nodig / wenselijk).
	Moment 1: Peuter is drie maanden op speelzaal en voelt zich veilig
	Moment 2: gekoppeld aan Peuterobservatielijst 2/ P1
Overdrachtsformulier	Wordt door leidster ingevuld en met ouders en leerkracht van de basisschool besproken tijdens de warme overdracht.
Oudergesprekken	1. Na de 1 ^e peuterobservatielijst en de 1 ^e motoriek observatielijst
	2. Na de 2 ^e peuterobservatielijst, P1 en de 2 ^e motoriek observatielijst
	3. Na de 3 ^e peuterobservatielijst en P2
	4. Warme overdracht
Notities oudergesprekken	Bijzonderheden worden in het leerlingjournaal (icoon nr. 6) in Eduscope genoteerd. Toetsuitslagen en observaties laat je (met datum erbij) door ouders ondertekenen.